

taka sær at vera barnagenta fyrí øllum. Tað var rimiligt, at vit fyrst og fremst kravdu nakað av teim, sum eru í »erhvervinum«.

P. M. Dam helt við Djurhuus, at hetta mál vísti jú eitt tilfelli eynaløysi hjá tí »privata initiativinum«, at hitt almenna mátti vera barnagenta og taka málið í sína hond og bjarga virðinum í landinum.

J. O. Joensen segði, at tað var rætt, at ein ikki altíð kundi sleppa av við síni epli. Men grundin til tess var eitt brek í organisatiónini. Keypmenninir í Havn vildu hesa tíðina til jóla helst hava føroysk epli, tí tey smakkaðu best, kundarnir keyptu tey helst. Men allir vilja sleppa av við eplini ísenn — og tað kundu keypmenninir ikki taka. Viðvíkjandi skipunum var spurn-ingurin tørfurur, tí eplini blót-naði so nógv, tá ið út leið.

P. M. Dam vildi gjarna trúgva, at keypmenninir í Havn um hesa tíðina helst vildu hava føroysk epli. Hann kundi ikki fata annað, tí tað var so stórir munur á smækkinum. Tey føroysku nýggju eplini smækkaði so nógv betur enn tey útlendsku. Joensens frágreiðing um tað stóra úthóðið var hein — og hon prógvaði aftur eynaløysi og skilaløysi hjá tí privata initiativinum, ið arbeidir planleyst kappandi hvønn annan av fótum.

N. Niclasen helt, at hann var beteingilgiver við áleggja forboð ella nakað »beskyttelse« fyrí tey føroysku eplini. Tí so vilja Havnarmenn fara at dyrka. Nú er Havnin ein so góður marknaður fyrí bygdarnar. Lønurnar í Havn er so stórar, at tað loysir seg ikki nú hjá Havnarmonnum at dyrka eplir. Tá ið tað bert var tann eini persónurin hjá Dam ið ikki slapp av við epli, loysti tað seg ikki hjá tinginum at gera nakað. Tingið kundi ikki hava ta stóra roks við at smíða lógir fyrí tí, at Dam segði, at ein maður ikki slapp av sínar produktir. Hann var við undantak av kanska einum tann størsti jarðbrúkrari og epladyrkari, ið sat á tingi. Hann slapp altíð av við eplir — og epladyrking loysti seg væl hjá honum.

Talarin spurdi Dam, hvør ið tað var, sum onga jorð fekk at dyrka í. Hann visti ongan. Um Dam ikki segði tað beint út, so forstóðu allir tað, at hann ivaðist í um keypmenninir góvu rætt upp, og vildi keypa tey føroysku eplini. Hann vildi ikki taka avstand frá hesum tankanum. Tey føroysku eplini dugdu ikki til skipsbrúk. Tey vóru góð salgsvara til jóla, men so fóru tey at blótina.

P. M. Dam helt, at Havnarmenn valla mundu fara at takka Niclasen fyrí hansara skoðsmál, at teir ikki tímdu at velta. Talarin hevði gingið runt innanfyri bogardarnar í Havn. Hann kundi ikki vera samdur við Niclasen í, at Havnarmenn ikki tímdu at velta. Her í Havn var

velt í ikki lítlum muni. — Talarin hevði ofta undrað seg á hvussu ágrýtnir teir vóru í jorðini. Tað var ótrúligt, hvat ið teir kundu fáa til bó. Men Niclasen sá sjálvandi einki av hesum. Hann gekk við »skýklappum«. Hann sá bert tað, ið hann helt gagna sær; at hyggja til viks til onnur, tykist hann at hava lítil evnir til. Eitt dømi um hvussu lítið hann sær, er, at hann spyr um hvør, ið onga jorð hevur, og at hann uppástendur, at eplaveltararnir sleppa av við epli síni. Hetta spyr og sigur hann sum limur av búnaðarfelaginum, ið biður um hjálpi fyrí at sleppa av við eplini, og sum limur í búnaðarnevndini, ið hevur tað stóra málið fyrí um at veita monnum jorð til uppdyrkingar. Tað mátti sigast at vera ein lógin moralur einki at vilja gera fyrí at verja epladyrkingina, tí tað kom at føra tað við sær, at tað fór at loysa seg hjá Havnar arbeidarum at velta.

Enn eina lotu helt orðaskifti á ímillum N. Niclasen og Dam.

„Guiding star“ og Grønland.

Niðanfyrí standandi frágreiðing frá okkum undirskrivaðu er, samtiðis sum hon kemur fram í »Dimmalættings«, send til »Arbeidið«, »Tingakrossur« og »Føroya Social-Demokrat«, ið hava skriva meira ella minni skeivt um hetta mál, og vóna vit at hon verður tikin upp ella umtalað við somu vælvidd sum grein teirra, Niclas Ellendersen og Sigurd Jensens.

I tí føroyska kommunistablaðnum hava 2 fiskimenn, Sigurd Jensen úr Skálavík og Niclas Ellendersen úr Havn, leggdagin 22. september eina grein, í hvørjar teir greiða frá ymsum tilburðum, ið hendir skulu vera umboð á »Guiding star«, meðan hon royndi fiskiskap undir Grønlandi. Henda grein hevur til innihalds mong álöp á yvirmenninar, og til at mæla ímóti øllum man tykjað at vera ónytt. Her skal tí verða greitt frá og borið ímóti teim frekastu — ikki tí: menninir, ið standa undir tí áðurnevnda grein, eru kendir av flest øllum Føroyingum! Men tað vil ikki gagna føroyskum framtaki og virkisemi í Grønlandi, um lær óálitandi søgur, teir siga um føroyskt fiskiskip haruppi, skulu vera tiknar fyrí álvara — eisini utanfyrí Føroyar.

Fyrí tað fyrsta er at siga, at tá ið Niclas Ellendersen sigur seg at vera biðnan til skips av Mourits Niclasen, so er hetta skeivt sum so mangt annað: maðurin fekk ein timburmann í Havn til at skaffa sær pláss við »Guiding star«; ein maður, sum biður lova sær við skipi, plagar ikki javnlaga fyrst at leggja treytir á og síðani avgera, nær heimaftur skal verða farið. Hin maðurin, Sigurd Jensen, hevði verið á Suðurlandinum við stórum skipi (»L. Vedrine«), og hví hann fór haðani og um borð á eitt minni skip, man onkur av fiskimonnunum á »L. Vedrine« vita at greiða frá, um hann ikki heldur seg til tað sjálvur.

A/S BALSLEV & GOOS THORSHAVN

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Altid stort Lager af:
Trælast i alle gangbare Dimensioner
samt alle Slags Bygningmateriale.

Særlig fremhæves:
Fint savet Fyrretømmer,
Baaetræ, saavel Fyr som Eg,
Rund Fyr til Master, Bomme o. L.,
Krydsfiner i alle Tykkelser og Kvaliteter.

Telefoner: Nr. 20 & 237.
Trælastforretningen: Nr. 194.

Menninir siga, at tað, at teir fóru við, var treytað av, at heim skuldi farast 15.—20. august. Við mynstringina (ið gekk fyrí seg í Sandavági), var einki nevnt og einki fort inn í manningarlistan um hetta. Annars er tað vanligt, at ein skipari, tá ið spurt verður um heimfaring, kann skjóta upp ein dag, men tað er sjálvsagt so, at heimfaringin kortini má laga seg eftir fiskiskapi, veðurlagi, proviant o. t.

Skipari umboð var Jens Jacob Niclasen; Mourits Niclasen var mynstraður sum fiskimaður og skipaði soleiðis ongari vakt. Tað er tí skeivt, at annar bróðurin ráddi á summum vaktum og hin á øðrum og at siglt varð skiftivís inn og út.

Um tann »ólógliga« fiskiskapin við Cook-oyggjarnar siga menninir, at bróðurin sín ámillum tullaðu um, hvør av teimum skuldi betala bótna, um teir vóru tiknir. Hetta ljóðar merkiligt, tí greitt mátti verði, at tá ið annar átti skipið og hin var skipari, skuldi í hvørt fall annar betala; hvørt tað var, kundi vera eitt teitt — manningin gekk ið hvussu er frí.

I greinini á »Arbeidið« sipa undirskrivararnir til assurancecan, við at teir siga seg at hava høyrð »harðan orðadrátt« millum bróðurnar, hvar millum annað assurancecanurnar var frammi. Til hetta kann fyrst vera at siga, at um bróðurin, soleiðis sum menninir seinni í grein teirra gruna, vildu sleppa sær av við skipið, mundu teir ikki haft fort »harðan orðadrátt« um tað. Annars er hetta fílt uppspinn av monnum, og assurancecan vil nú lata spurningin rannsaka gjølla alt fyrí eitt.

Viðvíkjandi gestunum, vit fingi umboð, er at siga, at Grønlandingar, konufólk og mannfólk, komu umboð leggar kvøld og sunnudag. Tey vóru bjóðaðu niður undir har frammi og fingi kaffi og keks, og millum teir, ið hildu tey við sel skipar, var Niclas Ellendersen, ið var so »galantur« at bjóða sær til at fara í land við teimum. Hetta var sjálvsagt noktað honum.

Søgan um »Fransin« var henda: 7. juli komu Niclas Ellendersen og Leivur Johannesen at »siga frá, at Jacques Bertha« vildi hava skiparin umboð. (Leivur Johannesen

hevði verið við »William Stephensens«, ið fórst á Suðurlandinum í vár, og hetta var »Fransurin«, ið hevði bjargað fólkinum). Skiparin og nakrir av manningini fóru umboð á »Jaques Bertha«. »Fransurin« ynksti at fáa vatn og fekk 3 tunnur. Sum tók fyrí hjálpinu fingi bróðurin Niclasen 1 flösku av cognac og menninir snaps. Millum menninar var Niclas Ellendersen, men — tíverri fyrí okkum — ikki Sigurd Jensen.

Stutt eftir fóru Niclas Ellendersen og Mourits Niclasen umboð á ein annan »Frans«. Ein hálvan tíma aftaná vóru teir aftur á borið. Við sær høvdu teir tvær flöskur av reyðvíni.

19. juli varð siglt inn á Føroyingahavn fyrí at telegrafera og eftir vatni. At vit skuldu haft bytt so mikið vatn fyrí brennivín, at vatntrotið tvingaði okkum at fara inn, er ósatt. Vatnið tóku vit, tí vit vóru inni; vit høvdu annars vatn tá fyrí 6 vikur afturat.

Afturkominn av Føroyingahavn hvøldist tann minni báturin og vit mistu kumpassina. Ein »Portugisari« lá á kóslinjuni, og saman við N. Ellendersen fór skiparin umboð á hann at keypa eina kumpass. Skiparin á »Portugisaranum« var ein fryntligur maður; hann forderdi Jens Jacob eina góða kumpass, gav Niclas og honum tveir smáar snapsir og at enda eina krukku av ginn. Ein hálvan tíma høvdu teir verið umboð á »Portugisaranum«. Um eina viku aftaná, beint áðrenn vit fóru inn at landa, varð sett á krukkan (ein pottakrukka); av henni fekk Niclas Ellendersen 1½ pgl. og Sigurd Jensen mesta partin av tí, sum eftir var.

Tilsamans av brennivíni og víni varð soleiðis komið umboð: 1 flöska av cognac, 1 pottakrukka av ginn og 2 flöskur av reyðvíni. Hetta mátti ikki verði nógv uppá 17 manns í 2½ mánað; hvat heldur Niclas Ellendersen — ella Sigurd Jensen! — Nakar fiskiskapur kann ikki hava verið hindraður størvegis av hesum brennivíni.

Vert kann vera at nevna í hesum samburði, at meðan vit landaðu í Føroyingahavn (og frammanundan eisini), gekk Sigurd Jensen á kroppin á skiparanum at fáa hann at bjóða

Javnaðarmenn

verða bodnir til fundar í húsi Havnar arbeidsmannafelags tírskvøldið 9. oktbr. kl. 8.

P. M. Dam,
Ringfelagsformaður.

brennivín av damparanum hjá Charles Mouritzen. Hetta varð sýtt.

Aftaná at landað var og vit fóru komnir út aftur á fiskileið, komu vit væl fyrí sunnanfyrí dýpið á Stóra Hellefiskabanka, og fingi 10.000 í ca. 8 dagar. Vit fóru komnir til 19. august. Bestimaðurin kom tá til skiparin og segði, at eingin maður vildi kasta, um vit blivu liggjandi her norðuri fyrí at fiska. Skiparin bað so smyrjarin um at seta motorin í gongd, bestimaðurin fekk kósina og siglt var ca. 100 fjórðingar í útsynning. Har fóru vit tann dagin og fingi 1000 fiskar í minni góðum fiskilíkindum. Tá fiskaðu allir manns. Um kveldið lögdu vit bakk at gera reint, og skiparin og smyrjarin tórnaðu inn. Niclas Ellendersen spurdi nú bestamannin, um ætlanin virkliga var at liggja her í kvøld. Hann svaraði ja. Niclas bað tá bestamannin heilsa skiparanum, at um ikki varð siglt á Bananbankan, so kastaðu teir ikki í morgin. Bestimaðurin svaraði, at hann vildi ikki ganga sneisorindi fyrí teir. Vit lógu á sama stað um náttina. Kl. 5 morgunin eftir purraði smyrjarin út, men hann fekk ongan mann upp. So fór skiparin sjálfur niður undir har frammi og gekk tá frá aftastu koyggju í stýriborð og runt, men allir svaraðu nei til at fara upp. So státt fiskaðu tann dagin bert 4—5 menn og fingi teir 632 fiskar, sum blivu reinsaðir og saltaðir av hesum somu monnum, meðan hinir hildu ting í lugarinum og av og á fóru uppi í trunkum og sólaðu sær har frammi í tí góða veðrinum. Frá kl. 8 um morgunin til kl. 5 seinra part dagin eftir fingi 3—4 manns, ið fiskaðu, gott 400 fiskar.

Undir hesum viðurskiftum helt skiparin tað ikki vera vert at liggja her longur, og siglt varð tí til Føroyingahavn fyrí at gera klárt til heimferð.

Meðan »streikuna« var, spurdi skiparin Sigurd Jensen, hví teir ikki kastaðu, men hann fekk einki greitt svar. Eina lotu eftir fór skiparin aftur til Sigurd Jensen og spurdi, um teir ikki vildu kasta aftur. Sigurd svaraði, at teir stóðu allir sum ein og ein sum allir, teir fóru 11 og vit bert 5; teir kundu gera, hvat teir vildu, tí teir fóru fleirtal og kundu altíð stemma okkum av.

Bestimaðurin fyríhelt síni vakt, hvat fylgir teirra atburður kundi hava eftir sjólógini. Tá svaraði Isak Johansen, um tað mundi vera so gálið sum bestimaðurin segði; hann fór so saman við Harald Hansen at ríva um í lastini. Sigurd kom tá til teir, og fór síðani fram í lugarið. Tá ið hann var væl framkomin, fóru teir úr aftur lastini og gjørdi ikki meir.

Aftaná hetta, meðan skiparin, sum frásagt frammanundan, tosaði við Sigurd Jensen, segði Sigurd, at nú hevði bestimaðurin verið og rætt teir frammi í lugarinum við sjólógini. Hetta um sjólógina hóskar illa til ta frágreiðing, teir hava givið fyrí rættinum.

Um aldurin á »Guiding star« og dygdina er at siga, at skipið